

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De necessitate or[atio]nis in co[m]mun[i]. sermo. ij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

De oratiōe dñica

sermone predicto / qui incipit. *Disertus dñs serui illius.* parte. i. et in dñica in *S*o p̄uagesima / sermone q̄ incipit. *Sulci sūt vocati.* p̄te. iij. in fine p̄me q̄stionis

De necessitate orōnis in comuni. Sermo ij.

Reprobatis su

pra opinionibz falsis q̄ necitatē orōnis excluderēt: veluti cāpo vep̄tiuz aculeis expurgato. Restat mō se/ minare bonū semē vīcē ponere verā et fir mā iniaz fidei catholice. q̄ habet. *Q* sicut oia creata sunt a diuina potētia / sic oia a diuina potētia gubernant / etiā actus hu mani: cōtra primā et scdaz op̄inione supra positas. Itē q̄ otuia p̄uidētia imutabilis est / et ea p̄equeat necesse est impleri: p̄ra quartā op̄inione supra positā. Item q̄ rei manet libertas arbitrii. Et id oportet q̄ hō se disponat p̄ orōnes et alia opa bona / ad vitā brām acq̄rendā: p̄ra tertiā op̄inio nē supra positā. Est ḡ necētia orō ad salutē: et hoc q̄druplēt medio cōfirmabit.

Primo p̄ auctoritates diuinales.

Secdo p̄ rōnes theologicas.

Tertio p̄ narrationes exēplares.

Quarto p̄ similitudines euēdēciales.

*E*t primo q̄dē dicā de necitate orōnis in ḡnali. Secdo in sp̄iali / q̄ orō sit necessāria ad salutē: in sequēti sermōe. *¶* Primo ergo rē. Quāitates multe et in plūmis scri pturē sacre locis habētur. Primo auctitas dñi *Lu. xvi. ij.* Oportet semp̄ orare et non deficere. i. bonis cōpētētibz. Itē *Lu. xi.* Petite et dabit vobis / q̄rite et inuenietis / pulsate et aperiet vobis. Itē ap̄ls. *i. I. Tess. vlti.* Sine intermissione orate. i. nō inter missis horis canonicis. De quibz p̄s. *Se/ p̄ries in die laudē dixi tibi.* Et q̄b̄ aucto ritatibz manifeste p̄t̄ q̄ orō est necessāria ad salutē. q̄d est verū nō necessitate abso/ luta siue p̄cisa / nec necessitate coactionis: q̄ orō est act⁹ voluntatis. et id excludit ta les necessitates. h̄ est necessāria necessitas te suppositōia. Supposito em̄ q̄ homo de beat siue velit cōsequi salutem / q̄ est finis noster: necesse est orare. *¶* Secdo p̄bat per rōnes. Adduct aut p̄nt q̄tuor rōnes.

Prima sumit ex p̄te p̄prie indulgētie. Secda ex p̄te sup̄nalis benignitētie.

Tertia ex p̄te diuinalis reuerētie.

Quarta ex p̄te sup̄nalis p̄uidētie.

¶ Prima ratio sumit ex p̄te p̄prie indul gentie. Nam vnusquisq̄ tenet ex charitate sibi p̄curare bona sp̄ualia multo magis bona t̄palia: q̄ solū necessāria sunt ad vitā corporis. sp̄ualia vero ad vitā anie. Et id p̄ncipalit̄ ista bona sp̄ualia querēda sunt tanq̄ finis. Tempalia vō be na querēda sunt nō tanq̄ finis: q̄ hoc esset p̄ctm mor tale. sed tanq̄ media q̄daz per q̄ peruenit ad finē. Itē in orōne dñica primo talia bo na sp̄ualia ponūtur: et vltimo t̄palia / cum dicat. Panes nostrū quotidianū da nobis hodie. Itē p̄cipit dñs *Mat. vi.* Querite p̄mū regnū dei et hec oia adiciēnt vobis. Manifestū ē aut q̄b̄mōi bōa sp̄ualia solū a deo habem⁹. *Ps. lxxviii.* et gl̄iam dabit dñs. q̄nimo oia bona tā nature q̄ fortune et grē et gl̄ie / ab ip̄so sūmo bono habem⁹: et nō ab alio. Itē *Iaco. i.* Omne datū op̄iti mū et omne donū p̄fectū de sursum est: dei scendens a patre luminū. i. angeloz. Nec alio mō haberi possunt ab ip̄so deo b̄mōi bona sp̄ualia / nisi ab ip̄so postulando. Itē *Iaco. i.* Siquis vestruz indiget sapiētia: postulet illā a deo: q̄ dat omnibz affluēt et nō impropērat. Itē sup̄ illud *ps. lxxv.* Benedictus de⁹ qui nō auerit orationē meā / et misericordiā suā a me. dicit *Aug.* Nunq̄ ergo a te moueat oratio tua et nunq̄ amonebit a te misericordia diuina. Itē *Hiero. sup. Mat. xlii.* In tenta tione intrat q̄ orare negligit. Et hoc etiā firmat exēplo illoz q̄ aliqua re cōpōrali indigēt. puta sanitate / elemosina / officio / vel huius: q̄ videmus tales valde sollicitos ad petendū talia caduca. quanto ergo magis solliciti esse debemus ad petendū diuina et sp̄itualia. Nota quōd pauperes infirmi volentes petere elemosinā / ostēdunt alijs vlcera vel vulnera sua: vt sic p̄ uocent videntes ad compāssionē et misē ricordiam. Et sic nos facere debemus co ram deo rē. Sic faciebat *David ibi.* Dilexerit mei dñe quoniam infirmus sum: et mea rē. *ps. vi.* Et alibi. Putruerūt et cor rupte sūt cicatrices mee a facie insipiente

me. ps. lxxvii. Et sic orare nos docet san-
cta mat ecclesia dī. Peccata mea dñe in fili-
ra sunt in me: sed anteq̃ vulnera generet
in melana me dñe: medicamēto pñie de-
[¶] Seda rō sumit ex pte supnalibz benī-
nolentie. Nā ex hoc q̃ vnusquisq̃ tenet ex
charitatē pcepto: primū suū diligere sicut
seipsum: tenet ei psequē in necessitate sub-
uenire: z bñficijs esse nō solum p corpales
subuēctōnes z elemosynas: sed etiā p spūa-
les: quoz vna est oratio: ideo dicit. Pro-
uerb. xviij. Mandauit de⁹ vniciq̃ de p-
rimo suo. Rec solū p amicitis: sed etiā p in-
imicitis orandū est: iuxta illd Bar. v. Ora-
te p psequētibz z calūmiantibz vobz: vt sit
filijs pñis vestri: q̃ in celis est: qui solē suoz
oculi facit sup bonos z malos: z pluit sup
iustos z iniustos: ralis aut oratio p inimi-
cis facta: magis placet deo: qz ad orandū
amicis pōt mouere amor nālis vel inūda-
mus: sed p inimicitis solū charitas puocat
orare: ideo dicit: vt sitis filij pñis vii. zc.
[¶] Tertia ratio sumit ex pte diuinalis re-
uerētie: qz rō naturalis dicitur hōi: vt deū
reueremur z corde z ope z ore: qz vñū
q̃q̃z istoz a deo habem⁹: z ei de qualibet
istoz debem⁹ iactantia: z obsequiū reddē-
re: sicut in gē. vii. Dñe. vlt. Dñm aufer
iniquitatē z accipe bonū z reddemus viti-
los labioz nroz. z apłus Heb. vlt. Offe-
ramus hostias laudis semp deo. i. fructus
labioz pñentiu noi eius. Irē. ps. Veni-
te adorem⁹: z pñiam⁹ ante deū plorem⁹
corā dño zc. [¶] Quarta rō sumit ex parte
supernalis pudentie: p cuius intelligen-
tia est norandū: fm Tho. gre. i. q. xxiij. ar.
viii. in cor. q. in fine. z in q̃stio. de veritate.
q. vi. ar. i. in fi. cor. q. q̃ non solū finis vlti-
mus: q̃ est gloria eterna cadit sub diuina
pudentia: sed etiā mediū: q̃ puenit ad finē
nō em credas q̃ liber pdestinatiois sit
hoc mō scriptus Petrus saluabit. Bar-
tin⁹ saluabit zc. sed sic Petr⁹ saluabit me
diante orōne Martin⁹ mediante elemo-
sina: largitione zc. opotet gōmes prede-
stinatos pparare se ad salutē p orationē z
alia bona opa. Necessaria igit est orō nō
dñe: vt eterna dispositio imutē: qz imuta-
bilis est: vt sup dictū est: sed vt impleat⁹: qz
hoc ipm q̃ tali perenti pcedat sub or-
dine diuine pudentie cadit. exemplū siue

similitudo pōt assumi: sicut si rex ordinat⁹
ser. q̃ reus dign⁹ morte vel aliqua alia pe-
na liberand⁹ esset: si p eo pces ab aliquibz
funderent: tunc ergo pñantes p eo non id
agere intenderēt: vt regis dispositio imu-
retur: sed vt impleat⁹ ad quā implendā ne-
cessarie sunt pces. Vñ sic. in. iij. dñal. et
i. decre. xxiij. q. iij. Obtrinent nequaq̃ pos-
sunt q̃ pdestinata nō sunt: sed ea q̃ scī vñ
ri orando efficiūt: ita pdestinata sunt vt p
sibus obtineant: nā ipsa quoq̃ pñis re-
gni pdestinatio: ita est ab opotēt deo di-
spōita: vt ad hanc electi ex labore pueni-
ant. q̃renus postulādo mereant accipere:
q̃d eis opotens de⁹ ante secula disposit
donare: z p hoc pñis rñso ad illud: q̃d ad-
uersarij dicunt: qd opotet orare cum pul-
dentia diuina imutabilis sit. Ampli⁹ etiā
dico: qd si deus reuelaret tibi q̃ saluaber⁹:
intelligit si bene vixeris. Et sic econtra si
de⁹ reuelaret alicui q̃ dñabit⁹: intelligit
si in pñis pñauerit. Vñ dicit Tho. in
q̃stionibz de pñitate. q. xxiij. ar. viij. in rñso
one ad scdm argumētū. Idē in. j. sen. dñf.
vlt. ar. iij. in rñsione ad scdm argu. q̃ si ali-
cui de⁹ reuelaret suā dñationē deberet in-
telligi: nō fm modū pñie pdestinationis
vel pñentie: sed p modū pñie cōminatō-
tionis: q̃ intelligit supposita pditione ter-
minoz: nec p hoc pñiciatio fallā fuit: qd
intelligēda erat fm ordinē causaz scdaz:
vt dictū est sup fmone primo parte. iij. de
pñiuitis: vel intelligēda erat: sub pditione
one si pñuerat⁹ in peccado: vt infra dicit
qd aut si de⁹ reuelaret alicui suā dñati-
onē debeat intelligi: nō fm modū pñie p-
destinatiois vel pñentie: sed p modū pñie
pñie cōminatōis: q̃ intelligit supposita
ca cōditōe terminoz: pñatur auctoritate
manifesta. Ezech. xxiij. Si dixerō iusto/
q̃ vita viuet z cōsilijs in iusticia sua fecerit
iniquitatē: oēs iusticie ei⁹ obliuioni tra-
dent⁹: in iniquitate sua quā opat⁹ est in ipsa
moriet⁹. Et subdit. Si autē dixerō impio
morte moriet⁹: z egerit penitentiā a pec-
cato suo: feceritq̃ iudiciū z iustitiaz vita
viuet z nō moriet⁹. Ad idē Hierē. xviij.
Repente loquar aduersus gentē: z aduer-
sus regnū: vt eradicē z destruez: ex disper-
dam illud. Si penitentiā egerit gens illa
a malo qd loquit⁹ sum aduersus eā agā:

De oratione dñica

et ego penitentia sup malo q loquor sup
ut faceret ei. Exemplū etiā p̄tz in Ananias
et sicut dicit sup simone primo p̄te. iij. Jo
dicit Nico. de lyra sup. iij. Reg. j. Qd p̄
missiones diuine intelligēde sunt: sub p̄di
tione. s. si et p̄te hoim non ponat impedī
mentū. Plus etiā dico: q̄ posito p̄ populo
q̄ aliq̄s intraret padisum sine debita p̄pa
ratione: tamen inde expelleret: vt p̄batur.
Dat. xxiij. Amice quōd huc intrasti nō ha
bes vestē nuptialē: At ille obmutuit tunc
de rex ministris. Ligat manibz et pedibz
ei: mitti. cum in tenebras exteriores: ibi
erit fletus et stridor dentium. Si q̄ imp̄para
tus intraret: q̄ turpis ēq̄c q̄ nō admit
tēt hospes. de iureiurā. quēadmodū. Ad
materā nota exemplū q̄ audiuit a q̄dam
fratre minore: de brō Franci. cui reuelatū
fuit a Chō q̄ nō cōuerteret amplius: euz
quodā layco amico suo: q̄ dānandus erat.
Cūq̄ brūs Franci. secū nō quereret: et ille
de hoc tristaret: et quereret cām brūs Franci
cūq̄ sibi reuelauit: qd audies ille p̄cādit
ad pedes eius vices. Et si vep sit q̄ dicit
nihilominus q̄d dicit in diuina misericōdia: et
in tuis meritis: credo q̄ salutē meā poteris
ab ipso pio dño impetrare: qd et fecit. Et
ergo p̄tz qd oīo necessaria est: non solū
ad impetrandā salutē p̄destinatā: sed etiā
ad sniam dei cōminatōiā reuocandā. Ter
tio p̄batur hoc p̄ narratiōes exemplares.
Per mltā em̄ exēpla p̄tz in veteri et nouo
testamēto: qd oīo necessaria est etiam ad
obtinendū illud qd diuina p̄uidencia p̄de
stinauit. Primo h̄z in Abrahā cui deus p̄
misit dare filiū sicut p̄tz Gen. xxiij. Et tñ se
pius Abrahā orabat deū p̄ filio h̄do: sic
p̄tz Gen. xv. Dñe deus qd dabis mibi ego
vada abiq̄ liberis: et filiū p̄curatoris do
mus mee iste damascus. Elzezer. addiditq̄
abrahā. Tibi aut nō dedisti semē: et ecce
vernaculū meū heres meus erit. statimq̄
sermo dñi facit: est ad eū di. Non erit hic
heres tuus: sed qui egrediet de vtero tuo
ipm habebis herede. Sic et Isaac: cū scilicet
ret. p̄missionē a deo facit patri suo: de dñi
latatiōe seminis: cū dicit angelus ad Abrahā
am. Bñdica tibi et multiplicabo semē tuū:
sic stellas celi et velut arenā: q̄ est in litto
re maris. Gen. xxiij. Tamen orabat deū p̄

filiō h̄do. Gen. xxiij. Deprecatur est Isaac
deus p̄ vxore sua: eo q̄ esset sterilis: et q̄
exēplis patz q̄ nō obstante qd aliqua sit
p̄destinatō ad salutē: necessaria tñ est oīo
fatu est q̄ qui de q̄ nō oportet me saluari:
si p̄destinatō dānandus suz. Ad idē facit exē
emplū de Achab: cū dixit dñs p̄ Helīā p̄
phētā: q̄ interficeret eum: et de eo vīq̄ ad
mīngentē ad partē: et tamē postea q̄ bu
miliauit se et orauit: reuocauit deus sentē
tiā suā: sicut p̄tz. iij. Reg. xxiij. et quo p̄tz q̄
illa dei snia cōminatōiā intelligebat sub
p̄ditione: si p̄nāz nō ageretur: sicut illa cōmī
natio facta Ezechie regi p̄ Esaiā p̄phētā:
et Ananias p̄ Jonā. Ad idē cōuersio p̄tz
de Salomone: de q̄ p̄dixerat deus patri
ei: Dauid: stabiliā locū eius: vīq̄ in semē
piternū. iij. Reg. viij. Et tñ postea abstulit
a domo eius regnū p̄ maiorē p̄reite Ro
boam filiū ei: q̄ p̄didit dñm decem tri
buū remanēte sibi tribu Iuda et beniamin
sicut p̄tz. iij. Re. xxiij. Et postea tpe Sedechie
regis totalitē destructū est regnū illud
et domus Iuda p̄didit sceptrū regni: vīq̄ ad
hodiernū diem. In nouo etiā testamēto
habet exemplū in decē p̄ginitibz: quāz q̄m
q̄ sapientes: q̄ erāt p̄destinate parauerūt se
ad nuptias: q̄ in p̄destinatōis requirit p̄pa
ratio: q̄ vero nō se parauerūt excludit sunt:
vt p̄tz Dat. xxiij. Sic etiā nō obstante qd
deus ab eterno aliquos p̄destinauerit: iu
sta illud. Ephe. j. Legit nos in ipso ante
mūdi p̄stitutionē: vt essemus sancti et im
maculati in cōspectu eius in charitate: nihil
ominus fuit necessaria cōfēti incarnatiō: iud
hunc effectū implendū: et etiā eius oīo
p̄ra illud. Postula a me et dabo tibi gētes
hereditatē tuā: et pos. tu. ter. terre. Ps. li.
Sic et dñs noster Iesus ch̄s sepius orauit
legit. Quis oīone nō indigeret: eo q̄ i ma
nu sua oīa a patre suo tradita essent. Quā
to q̄ magis nos: q̄ p̄ maxie oīonū suffra
gīs indigemus: Jo. dicit ipse. Dat. xxiij.
Vigilate et orate: vt nō intretis in tentati
ōne: spūs qdē p̄mptus est caro aut infir
ma. Jre Jo. xxiij. Exemplū ei dedit vobis
vt quēadmodū ego feci: ita et vos faciat.
Habemus etiā exēplū in aialibz: h̄z
elephas dux se infirmari p̄siderat: ad lib
medicū qdā salutaris herbas legit: qd

anteq̃ comedat: caput in celū cū herbis le-
uat: q̃si a deo eas sibi salutiferas eē petet.
Uñ r̃ t̃p̃e Joeli: p̃p̃he magna siccitas cō-
tingit: ita q̃ deficit aq̃ bestijs r̃ hoibz ad bi-
bendū. Et tūc bestie eleuātes capita in ce-
lū clamabāt: q̃si petentes auxiliū a sūmo
bonoz largitore. Uñ d̃r Joeli. j. Ad te vo-
mine clamabo: q̃z ignis comedit speciosa
deserti: r̃ flama succedit oia ligna regiōis:
sed r̃ bestie agri q̃si area siccis imbre: suspi-
perūt ad te. qm̃ ep̃iccati sūt fontes aquarū:
r̃ ignis deuorauit speciosa deserti. Nōne
aues oēs docet pullos suos: ad cibū petē-
dū os aperire: nec vñq̃ exhibet illis cibū:
nisi aperiat p̃r̃ rostrū: r̃ sic oīs d̃r in. ps.
Aperi os tuū: r̃ implebo illū. Aperi. f. ad
petendū r̃ implebo illū. f. ad auxiliū tibi dā-
dū. Et alibi d̃r. Os meū aperui: r̃ attraxi
sp̃m̃. Et in legēda b̃i Thō. cantuariens.
legit: q̃ dum qdā auicula ab accipitre suū
isset in uia voce clara sc̃ti Thome auxiliū
ip̃orabat d̃i. Sācte Thoma adiuua me:
statim ñisus cadens interijt. Narrat etiā
Anselm⁹. qd̃ dū semel p̃ uia eques iccede-
ret: qdā lepuleū? a canibz insequut⁹ ad
eū fugit: r̃ a auxiliū se cōmisit. Qd̃ ille
uidēs plorauit: r̃ ad locos suos ait. Sic
demonēs aias insequūt. Tūc canibz vt au-
fugerēt ip̃erauit: r̃ sic lepuleū libere ab-
ire p̃misit. Ergo si nouerunt t̃p̃e angustie
bestie rōne carētes: ad deū r̃ ad ei⁹ sc̃tōs
p̃fugere. deteriorēs bestijs sūt hoies: q̃ ad
oīōis suffragiū nō recurrūt: p̃sertim i in
diligētijs r̃ alijs eoz necessitatibz. Patet ḡ
p̃ exēpla: q̃ necaria sūt oīō ad salutē. Q̃rō
idē p̃r̃ p̃ similitudines euidentiales. Dulce
em̃ similitudines dari p̃r̃: p̃ quas manifeste
ōndit: q̃ effect⁹ p̃ordinari a deo sūt p̃ cau-
sas medias. q̃s op̃et p̃currere ad eodē p̃-
ducendos effect⁹: sic p̃b̃i gr̃a: p̃ordinauit
de⁹ numerū d̃iez vite n̄e alicui plus alt⁹
cui min⁹. Job. xiiij. Breues dies hois sūt
numer⁹ mensū ei⁹: apud te est: cōstituit
terminos ei⁹: q̃ p̃re. nō po. Istud aut̃ tem-
pus vite non aliter subsistit: nisi p̃ causas
medias: puta esum: r̃ potū: somnū: r̃ cere-
ra b̃mōi: necaria ad p̃seruationē vite hu-
mane. Sile est dicere: non esse orandū vt
al. qd̃ sequimur a deo: q̃z ordo sue p̃uiden-
tie est immutabilis: ac si diceret nō esse co-
medēdū: vt nutrīamur: ex q̃ termin⁹ vite

n̄e est determinat⁹ a deo: qd̃ p̃r̃ esse ab-
surdissimū. Sic r̃ si habes vineā. Jā p̃or-
dinatū est a deo: si d̃z r̃ q̃rū d̃z facere fru-
ctū: r̃ tū ista dei ordinatio nō excludit cō-
currēz causāz sedāz ad fruct⁹: p̃ducēdos q̃
sunt putatio: ligonizatio: purgatio: vitū:
r̃ hūiditas terre r̃ sol r̃c. Sic in infirmo q̃
uīs de⁹ p̃ordinauit: an deat sanari v̄l non:
tū op̃z p̃uidere de medico: r̃ de medicinis
r̃c. vñ Aug. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor.
in fi. sic inq̃r: Quis certissime sciam⁹ nemi-
nē vltra terminū a deo p̃fixū esse victur⁹:
oibz tū lāguetibz nō incōgrue medemur.
Sic quis nemo saluet: nisi p̃destinat⁹ ad
vitā: oīm tū delinq̃nti est adhibēda corre-
ptio: nec maloz est negligēda disciplina.
hec ille. Sic de rege q̃ vult bellare: q̃uis
exi⁹ belli sit p̃ordinat⁹ a deo: tū nō destitit
ip̃e se cū armiger⁹: r̃ ceter⁹ necessarijs p̃pa-
rare. Sic d̃ sc̃iēt⁹ addicēdos: sic in arbo-
ribz fructificādis r̃c. Deniq̃ in oibz effe-
ctibz a natura p̃ductis: nō excludit p̃cur-
causāz sedāz ab incōmutabili ordine di-
uine p̃uidētie. S̃c̃ ḡ in rebz nālībz r̃ artē-
ficiis h̃ p̃tingit: sic in moralibz et sp̃ualibz
diuina p̃uidētia nō excludit effectū oīōnū
r̃ ceteroz bonoz op̃ez: imo includit ad cō-
secutionē vite b̃ie. Jō d̃r scriptura Saragē-
re: vt p̃ bona opa certā n̄am vocationē r̃
electionē faciatis. ij. Pe. j.

**De necessitate orationis in
speciali.** Sermo iij.

Supra sermōe

Primo dictū est: de oratiōis ne-
cessitate in generali: nūc sequit⁹
de oratiōis necessitate in sp̃ali. Saluet v̄r
go r̃c. Pro hui⁹ materie cōplemēto notā-
dū: q̃ p̃clusio vera est: in sacra theologia:
vt tangit Thō. in. iij. sen. di. xv. q̃ duplex
est oratio. s̃. puata seu singularis: r̃ publica
seu cōis. Puata ē quā q̃s p̃ se facit. Pu-
blica p̃o est: q̃ faciēda est ab oibz min⁹
stris eccl̃ie. Vtrāq̃ aut̃ cadit sub p̃cepto:
aliter tamē r̃ aliter: q̃z inter utrāq̃ oratio
nem est quadruplex differētia.

Prima est quātum ad p̃sonarū veter-
minationem.

Secda est quātū ad t̃p̃is limitatiōē.
Tertia est quātū ad modū q̃lificationē.